

ВЯРВАМ... В ЕДНА СВЯТА СЪБОРНА И АПОСТОЛСКА ЦЪРКВА

В Символа на вярата Христовата Църква е назована АПОСТОЛСКА. Апостоличността е съборна богочовешка светиня на Църквата. Апостоличността изпълва живота на Църквата, прониква всецяло нейното небесно-земно битие. В богочовешкото тяло на Църквата и единството на Църквата е апостолско, и светостта е апостолска, и съборността е апостолска. Впрочем и четирите свойства на Църквата са единосъщни едно на друго: всяко е във всички и всички са във всяко.

Апостоличността на Църквата води своето начало от Самия Господ Иисус Христос, Който е «Пратеник и Първосвещеник на нашето вероизповедание» (Евр. 3:1). Следователно Спасителят е Апостол (= Пратеник) на Бога Отца, Апостол на Пресвета Троица, бидейки Сам по Своята Божествена природа Един от Нея. Богочовекът Христос е Апостол и Първосвещеник, Който свещенодействува и извършва непостижимото и предивно

тайнство на нашето спасение. Той е първовърховен Апостол и въвежда в апостолско достойнство Своите дванадесет ученика и всички посетнешни апостоли, Той е вечен Архиерей (= Първосвещеник) и въвежда в архиерейско достойнство всички по-сетнешни архиереи в Своята Църква. Чрез Своята благодат Господ Иисус Христос Сам изпълва и вдъхновява апостолите Си. Той е Първоапостолът, Който апостолствува чрез тях и ги прави апостоли на «небесното звание» (Евр. 3:1). По Своето неизмеримо човеколюбие Господ сякаш се отъждествява с тях и затова им казва: «Който приема вас, Мене приема...» (Мат. 10:40).

Богочовекът Христос, Спасителят Христос е средоточие и извор на апостолството: и на апостолския живот, и на апостолското свидетелство, и на апостолското учение. От своя божествен Учител светите апостоли са получили благодатната и всепобедна сила на апостолското служение. Тъкмо поради това апостолите са основи на Църквата, имаща «Самия Иисуса Христа за крайъгълен камък» (Ефес. 2:20), върху който тя се съзижда и възраства. Тези дванадесет основи на Църквата Господ открива във видение на Своя любим ученик и тайновидец: «... и ми се показва големият град, светият Йерусалим, който слизаше от небето – от Бога,... стените на града имаха дванайсет основи, и върху тях – имената на дванайсетте апостоли на Агнеца» (Откр. 21:10,14).

Апостолска е само тази църква, която има пълнотата на апостолското наследство и преди всичко апостолска йерархия, изцяло вярна на апостолското Предание. Апостолството на светите апостоли е апостолство в Господа (1 Кор. 9:2). Господ Иисус Христос, Който е «същият вчера, и днес, и во веки» (Евр. 13:8), извършва Своето домостроителство в светите апостоли и чрез светите апостоли. Така че всичко, което те имат, е от Него. Оттук животът в Църквата е преди всичко в това да се постоянствува в учението на апостолите (Деян. 2:42), които са призвани «не от човеци, нито чрез човек, а чрез Иисуса Христа» (Гал. 1:1). За всички свети апостоли се отнася възвестената от Апостола на езичниците истина: тайната Христова се откри чрез Духа Светаго на светите апостоли, а чрез тях – на всички техни наследници и следовници (срв. Ефес. 3:5-10).

Наследници на апостолите са светите отци на Църквата. Апостолството е душа на тяхната душа, живот на техния живот, благовестие на тяхното благовестие. Светите отци безспирно апостолствуват и като облагодатени христолики личности, и като епископи на поместни църкви, и като членове на светите Вселенски и Поместни събори. Светите отци са пазители на апостолското Предание. Всички те, както и светите апостоли, са свидетели на възплътената ипостасна Истина – Богочовека Христа. Тъкмо нея те неуморно изповядват и пропо-

вядват, затова и Църквата ги възпява като «всезлатна уста на Словото».¹ Светоотеческото богословие е продължение на апостолската проповед, то продължава да бъде апостолско послание и свидетелство. Дори когато се подкрепя с доводи и се подрежда в стройна логическа цялост, богословието на отците продължава да бъде по същество същата тази проповед, възвестена от Христовите апостоли веднъж и завинаги. Ето защо Христовата Църква еднакво е свързана както с апостолската проповед, така и с учението на светите отци, едното и другото са в неразчленимо единство. Църквата е апостолска, но тя е също и светоотеческа. И тъкмо по силата на това, че е светоотеческа, тя е постоянно апостолска. Защото отците продължават апостолското свидетелство, продължават да свидетелствуват за апостоличността на Преданието. «Ние се опираме на апостолското учение, а също и на учението на светите наши отци, защото и те в съгласие с апостолите са говорили едно и също», пише св. Теодор Студит.²

Преданието на светите апостоли се съхранява в Църквата чрез апостолското приемство на епископите. Епископите са приемници и наследници на апостолите. «Истинското познание – свидетелствува св. Иринеи Лионски – е учението на апостолите и изначалното устройство на Църквата в целия свят, и признак на тялото Христово, изразяващ се в приемствеността на епископите, на

които апостолите са предали Църквата, която е навсякъде.»³ Така чрез апостолското приемство на епископите до нас са достигнали църковното Предаване и проповедта на истината.

По своето пряко предназначение, пълномощия и особена благодатна сила служението на Христовите апостоли като «очевидци и служители на Словото» (Лука 1:2) е уникално и неповторимо. Но апостолската проповед като съхраняван в Църквата «растящ залог» (св. Иринеи Лионски) продължава да кълни и да дава плод. Наред със светите отци и тяхното апостолско богословско свидетелство в историята на Църквата са известни свети люде, проявили със съдействието на Божията благодат особена ревност за разпространяване на Христовото благовестие. Тях св. Църква прославя като равноапостоли. Така например към лика на равноапостолите се числят св. първомъченица Текла (I в.), св. Нина, просветителка на Грузия († 335 г.), св. цар Константин († 337 г.) и майка му св. царица Елена († 327 г.), нашите родни просветители и първоучители светите братя Кирил и Методий, покръстителят на народа ни св. княз Борис-Михаил и мнозина други. В най-широк смисъл на думата апостолска мисия има всеки православен християнин, член на едната света съборна и апостолска Църква, който е призван да благовести Христа не с кичливо многословие, а с дух и истина, с живот и дела. Сърцето на тази апостолска

благовест са православната апостолска вяра и животът според тази вяра. «Които с търпение се упражняват в добродетели и добри дела,... се числят към чина на апостолите» – пише св. Симеон Нови Богослов.⁴ В тегнещия духовен мрак на днешното време пътят към апостолската вяра се осиява от съборната апостолска вероизповед на отците, струяща от думите на св. Йоан Дамаскин: «Всичко, което сме получили по Предание, както чрез закона, така и чрез пророците, апостолите и евангелистите, приемаме, познаваме и почитаме, без да търсим нищо повече от това..., нека да го обикнем и да пребъдем в него, като не преместваме стари межди (Прит. Сол. 22:28) и не нарушаваме Божественото Предание.»⁵ «Затова, братя, да застанем върху камъка на вярата и Преданието на Църквата, без да преместваме междите, поставени от светите наши отци, и да не даваме място на тези, които искат да новаторствуват и да рушат зданието на светата Божия съборна и апостолска Църква.»⁶

Бележки

1. Цветен Триод, неделя седма след Пасха, на светите отци от Първия Вселенски събор, Слава на хвалитните стихирни на утренията.

2. Ἁγίου Θεοδοῦρου Στουδίτου Μικρά κατηχήσις. Θεσσαλονίκη, Ὁρθόδοξος κυψέλη, 1984, Κατηχήσις 97–σελ. 248.

3. S. Irinaeus. Contra haereses, liber I, cap. VIII – PG, 7,1077 В.

4. Преп. Свмеонъ Новый Богословъ. Слова въ переводѣ на русскій языкъ съ новогреческаго Епископа Теофана, изд. второе, Аѳонскаго Русскаго Пантелеимонова монастыря. Москва, 1890, Слово 88, с. 465-466.

5. S. Ioannes Damascenus. Expositio accurata fidei orthodoxe, liber I, 1 – PG, 94, 792 A.

6. Idem. De imaginibus oratio III,41 – PG, 94, 1356 C-D.

Публикувано в календара на Българската Старостилна Православна Църква за 1997 г., с. 5–9.